

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sži/5/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200157
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015200157.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu JUDr. Marty Molnárovej a JUDr. Kataríny Benczovej, v právnej veci žalobcu: D. K., nar. XX.XX.XXXX, toho času H. I., L.. I., zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Peter Peružek, s.r.o., Podzámska 41/A, Hlohovec, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie č. 13, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 52RM/2014-34-I zo dňa 25.11.2014, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/24/15-52 zo dňa 30. marca 2016 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/24/15-52 zo dňa 30. marca 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom sa právo na náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave s poukazom na § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 52RM/2014-34-I zo dňa 25.11.2014, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. Spr. 3261/14 zo dňa 17.10.2014 o zamietnutí žiadosti žalobcu zo dňa 14.08.2014 o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len ZSI), ktorou žalobca žiadal o poskytnutie Zbierok stanovísk a rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSFR, ČR a SR za obdobie rokov 1968 až 2005.

Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že povinná osoba v čase podania žiadosti žalobcu nemala a nebola povinná mať k dispozícii Zbierku stanovísk a rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSFR, ČR a SR za obdobie rokov 1968 až 2005 v požadovanej elektronickej podobe. Je všeobecne známe, že Zbierka rozhodnutí Najvyššieho súdu SR je prístupná v digitalizovanej forme až od roku 2005, pričom v relevantnom období, ktorého sa žiadosť týkala (1968-2005) vychádzala zbierka rozhodnutí označených najvyšších súdov v knižnej, resp. časopiseckej (tlačenej) podobe, ktorú odoberali resp.

nakupovali nielen súdy, ale aj množstvo iných štátnych aj neštátnych inštitúcií a subjektov. Ide nepochybne o obrovské množstvo informácií, ktoré sú dostupné vo verejných i súkromných knižniciach. V intenciách citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR (III. ÚS 96/2010) nemohol krajský súd akceptovať taký výklad zákona, podľa ktorého by toto množstvo tlačенých strán mali zamestnanci Krajského súdu v Banskej Bystrici po dobu, ktorú možno len ťažko odhadnúť, digitalizovať pre účely vybavenia žiadosti žalobcu o informácie. Išlo by totiž o výklad celkom absurdný a zjavne sa vymykajúci účelu ZSI, ktorým je predovšetkým zabezpečenie kontroly výkonu verejnej moci a práva verejnosti podieľať sa prostredníctvom prístupu k informáciám na správe vecí verejných.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že cieľom výkonu práva na informácie nemôže byť účelové zaťažovanie povinnej osoby procesnými postupmi sprístupňovania požadovaných informácií. Výkon tohto práva musí byť v súlade s princípmi a zásadami právneho štátu, medzi ktoré patrí i zákaz zneužitia práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Samotný fakt, že sa informácie poskytujú bez preukázania právneho dôvodu alebo záujmu, neznamena, že neexistujú hranice pre realizáciu práva na informácie. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3Sž/4/2014 zo dňa 12.03.2014 konštatoval, že „zneužitie práva v oblasti práva na informácie je v zásade individuálnou situáciou, kedy v rámci správnej úvahy a v rámci úvahy súdu existuje dostatočný počet indícií, že cieľom žiadosti o informácie nie je reálny záujem získať informáciu. ...Existenciu tohto reálneho záujmu, ktorý súvisí s vážnosťou prejavenej vôle žiadateľa, je nevyhnutné odlišovať od formalizovaného právneho záujmu na poskytnutí informácie, ktorý žiadateľ nemusí preukazovať. ...To, že sa informácie poskytujú bez preukázania právneho dôvodu alebo záujmu ešte neznamena, že je daná vážnosť vôle žiadateľa informácie získať.“

Napriek tvrdeniu právneho zástupcu žalobcu, že žalobca, ktorý sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, požadované informácie potrebuje na prípadné uplatnenie riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, považoval súd žalobcovu žiadosť za obštrukciu, ktorej cieľom nemôže byť obsah informácie, ale zahltenie povinnej osoby činnosťou na spracovaní žiadosti o sprístupnenie informácií. Neexistuje totiž rozumné vysvetlenie, ktoré by mohlo dať zmysel žiadosti o sprístupnenie tisícok strán v prevažnej väčšine neaktuálnych textov, ktoré nemajú s využitím opravných prostriedkov v trestnom práve nijaký súvis. Dôsledkom vybavovania takejto žiadosti by bolo to, že časť zamestnancov povinnej osoby by sa nemohlo venovať činnostiam, pre ktoré bola povinná osoba zriadená, ale nezmyselnému výkonu práva žalobcu na informácie. Žalobcovu žiadosť preto považoval súd za šikanózne a zneužívajúci výkon práva na informácie, ktorý nemôže požívať právnu ochranu.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca v ktorom namieta, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a v predmetnej veci je vyhotovenie rozsudku nepreskúmateľné, nakoľko v podstate opísalo vyjadrenie a tvrdenia žalovaného v tomto konaní. Súd sa nezaoberal námietkami žalobcu, prevzal argumenráciu žalovaného v tom smere, že by došlo k šikanóznemu výkonu práva žalovaného. Žalobca poukázal na detail, kde konajúci súd bez akéhokolvek odôvodnenia uviedol, že ide v predmetných zbierkach rozhodnutí o neaktuálne rozhodnutia, pričom konajúci súd sa nemôže kvalifikovane vyjadriť k relevantnosti uvedených rozhodnutí pre potreby žalobcu. Ak by žalobca vykonával šikanózne svoje právo vyplývajúce zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám, ak by žiadal napríklad počet odsúdených týmto súdom, ale žalobca žiadal len podklady pre vypracovanie tak riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov nakoľko je umiestnený v zariadení, kde nie je prístup k zbierkam, nakoľko ich nemajú. Tvrdenie súdu, že nemá k dispozícii zbierky rozhodnutí súdov v elektronickej podobe je pre žalobcu hodná pozornosti, nakoľko žalobca nevie, akým spôsobom zákonne odôvodňujú sudcovia trestného úseku svoje rozhodnutia. Žalobca v závere odvolania uviedol, že odôvodnenie celého rozsudku je založené na elektronickej nevýhodnosti vyhovievania žiadosti žalobcu. Žalobca žiadal aby najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2S/24/2015 zo dňa 30.03.2016 a vrátil späť na nové prejednanie.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom

súdnicte, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnicte.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. V súlade s uvedenými prechodnými ustanoveniami najvyšší súd v danej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Termín verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke najvyššieho súdu.

V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

V zmysle § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z., ak povinná osoba žiadosti nevyhovie hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená (§ 14 ods. 3)

V zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor). Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy.

V zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy SR sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Podľa čl. 26 ods. 5 Ústavy SR orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonávania ustanoví zákon.

Podľa § čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu súd zistil, že podaním doručeným Krajskému súdu v Banskej Bystrici požiadal žalobca o sprístupnenie informácií podľa ustanovení ZSI, pričom žiadal o poskytnutie Zbierok stanovísk a rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSFR, ČR a SR za obdobie rokov 1968 až 2005, a to v elektronickej podobe na CD nosiči. Rozhodnutím zo dňa 25.08.2014 povinná osoba nevyhovela predmetnej žiadosti podľa § 18 ods. 2 ZSI.

Najvyšší súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k názoru, že povinná osoba sa dopustila formálneho nedostatku, keď vo výroku rozhodnutia ako ustanovenie predstavujúce dôvod nesprístupnenia požadovaných informácií uviedla § 11 ods. 1 písm d) zákona č. 211/2000 Z.z., nakoľko vychádzajúc striktne z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, zákonným dôvodom pre odmietnutie žiadosti o sprístupnenie informácií povinnou osobou je ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Táto skutočnosť však podľa názoru súdu nemá dopad na zákonnosť vydaného rozhodnutia a v prípade vecnej správnej nemôže byť dôvodom pre zrušenie. Podľa súdu povinná osoba rozhodla zákonne a vecne správne, keď žiadateľovi požadované informácie nesprístupnila s odôvodnením, že požadované informácie nemá k dispozícii a pre ich sprístupnenie by musela pristúpiť k vytváraniu kvalitatívne odlišných informácií.

Najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené má za to, že povinná osoba nie je povinná na základe žiadosti o informácie vytvárať informácie, ktoré v momente podania žiadosti nie sú k dispozícii. Je nevyhnutné posúdiť, či ide o vytvorenie novej informácie alebo o informácie, ktoré povinná osoba má k dispozícii, zozbiera ich, vyberie zo zdrojov a sprístupní. Súd nepopiera, že uvedené informácie sa nachádzajú v knižničnej a časopiseckej podobe, ako potvrdila aj sama povinná osoba. Z hľadiska náročnosti uvedených činností a z hľadiska enormného počtu stanovísk a rozhodnutí, ktoré by sprístupňovali požadovanú informáciu by si to vyžadovalo personálne a organizačné úsilie, ktoré by narušilo chod povinnej osoby.

Najvyšší súd dospel k záveru, že nakoľko v danom prípade žiadateľ považoval vytvorenie novej informácie, žiadosti nebolo možné vyhovieť a požadované informácie nebolo možné v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. sprístupniť s konštatovaním, že povinná osoba s požadovanými informáciami nedisponovala. Odôvodnenie poskytnuté žiadateľovi povinnou osobou súd vyhodnotil ako náležité a preskúmateľné.

Uvedenými úvahami sa riadil Najvyšší súd Slovenskej republiky, keď rozsudok krajského súdu ako vecne správny a v súlade so zákonom podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko žalobca vo veci úspech nemal a žalovanému právo na náhradu trov v systéme správneho súdnictva v zásade neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení zákona č. 33/2011 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.